

Gomar: Jeg skal dog tillade mig at bemærke mod en af de Grunde, som den ærede Rigsdagsmænd for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad) ansførte mod Udvalgets § 1, at det ikke stemmer med min Erfaring, at man just i Reglen anvender Valles Lærebog og Luthers Catechismus til derefter at lære Børn Indenadslæsning. Det er mig derimod bekendt, at man, i en ikke ganske ringe Kreds, bruger de samme Bøger, som der i Reglen bruges i vore Almueskoler, nemlig de saakaldte Aftryk af Læsetabellerne og Børrefens A B C, som er Noget, der svarer dertil. Det kan jo nok forholde sig anderledes paa andre Steder; men det troer jeg ikke egentlig er nogen Grund til at modsætte sig den sidste Deel af Udvalgets forandrede § 1. Jeg skal forøvrigt for mit Bedkommende ogsaa særdeles tilraade at fastholde dette Forslag, og jeg troer, at det vil være en Naade, paa hvilken man lettest vil kunne komme ud over de ikke ringe Udgifter, der blive givne til Almueskolevæsenet, naar man absolut vil, selv med et Spillerum af 90—120 Disciple i Skolen, at Skolen skal udvides, naar den har naaet et saadant Antal. Jeg troer, at, naar der ved saadanne Bogenkoler skaffes Underviisning tilveie for Børn paa 9 Aar, ville Skolerne kunne undvære denne Udvidelse, og at saaledes derved en betydelig Beføstning vil kunne spares.

Frolund: Jeg vil tillade mig et Par Bemærkninger med Hensyn til Udkastets § 1 og det Endringsforslag, Udvalget dertil har stillet; men jeg vil stikke en Betragtning iforveien, som bestandig har gjort sig gjældende under Behandlingen af denne Lov, og som tildeels er bleven berørt, men som jeg dog for min Part ogsaa ønsker at udtale mig om, nemlig den, at, naar vi endelig omsider ere komne til at behandle et Forslag om Skolevæsenet, saa skal det ikke være for at behandle det efter den gamle Gænge og derved søge, saa at sige, at affkøre Befolkningen al Indflydelse derpaa, men det skal tværtimod være for at falde tillive den Bestemmelse i Grundloven, som siger, at Communerne skulle have Ret til under Statens Tilfyn at styre deres egne Anliggender. Derfor har ogsaa den

Betragtning gjort sig gjældende, at man saa meget som muligt maatte søge at lægge hele Bestyrelsen hjemme og holde Ministeriet udenfor, fordi man har meent, at det er en stor Tidsspilde og et unyttigt Skriverseri at søge den Afgjørelse af Sagerne hos Ministeriet, som allernaturligst skeer hjemme af de Folk, som kjende dem, og de Folk, som skulle betale dem. Det er en underlig Ting at troe, at der ved denne Skriven frem og tilbage, — ved at Ministeriet her i Kjøbenhavn, hvor det dog ikke kan vide Noget undtagen gennem de Autoriteter, hvorfra det faaer sine Oplysninger, skriver til Provsten, Provsten igjen til Skolecommissionen, denne igjen til Præsterne, som atter raadføre sig med Skolecommissionen, der saa tilsidst sender det Hele tilbage igjen, — skal vindes Noget. Naar Ministeriet vil komme til en naturlig og retfærdig Afgjørelse, saa maa det dog standse ved det, som Skolecommissionen og Borgerrepræsentationen erklærer sig for; thi de staae Sagen nærmest. Jeg seer heller ikke, hvad der skal opnaaes derved, og, dersom man ikke kjendte den ærede Minister saa nøie, som vi gjøre, maatte man næsten troe, at der hos ham var en Higen og Lyft til at have All i sine Hænder og tumle det, som han fandt forgodt. Den Opposition, som her er reist mod den Bestemmelse, Udvalget har foreslaaet med Hensyn til Børneantallet, idet man har sagt, at der ikke er ladet tilstrækkeligt Spillerum, og at det var ønskeligt, at der ikke stod et saadant bestemt Tal, som Udvalget har foreslaaet, har forundret mig; thi, som bekendt, har jo Lovforslaget selv et saadant bestemt Tal; der er blot Forskiel paa Talstyrrelsen, men et bestemt Tal er der. Man kan jo forandre Tallet; men Spillerum er der ogsaa ved det andet af Udvalget foreslaaede Tal. Jeg kan altsaa, som sagt, egentlig ikke forstaae denne Indvending.

Dernæst er der gjort en anden Bemærkning om, at man fandt det betænkeligt at overlade Afgjørelsen af, hvorvidt de smaa Børns Underviisning kunde foregaae udenfor Skolen, til Sogneforstanderskabet og Skolecommissionen, men saa maa man jo ogsaa finde den Tilstand, som nu eksisterer, betænke-